

Riskante pesticiden gewoon

Als het gaat over pesticiden die schadelijk zijn voor het milieu, wordt al gauw naar de land- en tuinbouw gekeken. Onterecht, zo blijkt uit een rondje shoppen. Maar liefst vier pesticiden uit de Top 25 meest problematische middelen koop je gewoon bij het Kruidvat. En bij speciaalzaken en op internet blijkt nog veel meer te koop.

Hoe gemakkelijk kunnen burgers pesticiden kopen, die riskant zijn voor het milieu? De redactie van Staf neemt de proef op de som. Wij nemen de Top 25 van meest problematische middelen volgens de Bestrijdingsmiddelenatlas (zie tabel). Dit zijn middelen die momenteel de meeste en hoogste normoverschrijdingen laten zien in het oppervlaktewater in Nederland.

Wij gaan met dit 'boodschappenlijstje' naar de winkel.

KRUIDVAT

Eerst naar het Kruidvat. Bij het schap met bestrijdingsmiddelen voor huis, tuin en huisdier, kunnen al vier pesticiden van ons boodschappenlijstje worden geshopt. We kopen hier een busje anti-mierenpoeder met het pesticide lambda-cyhalotrin. Deze stof staat op plek 20 in de lijst met groot-

ste probleemstoffen op dit moment. We scoren bij het Kruidvat ook een spuitbus met het pesticide permethrin, tegen kruipende insecten en wespen. Permethrin staat op plek 8 in de lijst. Bij deze drogist halen we tevens een flacon anti-insect waarin het pesticide N,N-diethyl-M-toluamide (DEET) is verwerkt. DEET staat op plek 14. Tot slot nemen we voor de hond nog een spot-on mee tegen vlooien, teken en bijtende luizen.

te koop bij Kruidvat

Hier doet het pesticide fipronil het ongedierte dodende werk. Fipronil vinden we op plek 2. Fipronil is nagenoeg het meest problematische pesticide voor het watermilieu op dit ogenblik.

Een minieme hoeveelheid fipronil is al voldoende om een normoverschrijding te veroorzaken. Als een hond die met fipronil is behandeld in een sloot springt, brengt dat de fipronilconcentratie meteen boven de norm. Het is opvallend dat je dergelijke riskante producten zonder meer bij een drogist kunt kopen. Wanneer je aspirine koopt, dan is de winkel verplicht daar een gebruikadvies bij te leveren. Standaard krijg je de vraag of je bekend bent met het product. Bij pesticiden die grote impact kunnen hebben op het milieu, krijg je die vraag niet. Het wordt zonder meer verkocht.

SPECIALZAKEN

Bij een gespecialiseerde tuinzaak scoren we een fles mierenpoeder voor de tuin, met het pesticide deltamethrin (op plek 25). De fabrikant probeert het product 'groen' te laten lijken. Op de verpakking prijkt een groen blad met de tekst 'fles is gemaakt van gerecycled plastic'. Bij dezelfde zaak is ook mierengel te koop met imidacloprid. Ook dit product nemen we mee. Imidacloprid staat op plek 5 van grote probleemstoffen.

Tot slot kopen we een vlooiendaak voor honden bij een dierenspecialzaak. De daak bevat cypermethrin (plek 22) en deltamethrin (plek 25). We krijgen er een klein zakje hondbrokjes bij cadeau.

De 25 grootste probleem-pesticiden in het oppervlaktewater. Bron: Bestrijdingsmiddelenatlas.

Top 25 grootste probleemstoffen	Stofnaam	Te koop voor particulieren?
1.	pyridafol	nee
2.	fipronil	ja
3.	fenchloorfos	Uit de handel
4.	hexachloorbenzeen	Uit de handel
5.	imidacloprid	ja
6.	fluoxastrobin (trans-)	nee
7.	heptachloor en heptachloor-epoxide (groepstof)	Uit de handel
8.	permethrin (groepstof)	ja
9.	esfenvaleraat (groepstof)	nee
10.	pyraclostrobin	nee
11.	flumioxazin	nee
12.	tefluthrin	nee
13.	telodrin	Uit de handel
14.	diethyltoluamide (DEET)	ja
15.	metazachloor	nee
16.	pendimethalin	nee
17.	hexachloorbutadieen	Uit de handel
18.	pirimifos-methyl	nee
19.	azoxystrobin	nee
20.	cyhalothrin, lambda- (groepstof)	ja
21.	cyprodinil	nee
22.	cypermethrin (groepstof)	ja
23.	abamectine (groepstof)	nee
24.	drins4 som (groepstof)	Uit de handel
25.	deltamethrin (groepstof)	ja

Op de lijst met grote probleemstoffen staan verschillende particuliere bestrijdingsmiddelen tegen mieren.
Foto: RHJPhotos

V.l.n.r. Mierenpoeder met lambda-cyhalothrin, mierenvloeistof met deltamethrin, mierengel met imidacloprid, anti-insect met DEET, insecten en wespenspray met permethrin, vlooiënband met cypermethrin en deltamethrin, spot-on met fipronil.

Foto: Staf

TOP 25 PROBLEEMSTOFFEN

Zeven van de 25 probleemstoffen blijken gewoon te koop in de winkel. Zes stoffen blijken uit de handel en niet te koop. De overige 12 producten zijn alleen verkrijgbaar voor professionele gebruikers.

We kopen steeds de kleinste verpakkingen. Van sommige producten zijn (veel) grotere verpakkingen te koop, tegen lagere kosten. Op internet zijn er leveranciers die producten per kilo of 5 liter aanbieden. Ook Belgische en Duitse postorderbedrijven leveren vaak aan Nederland, tegen prijzen die geregeld gunstiger zijn dan in ons land.

Wat bij alle producten opvalt, is de grote hoeveelheid tekst in hele kleine lettertjes op de verpakkingen. Het kost daardoor moeite om te vinden welke werkzame stof erin zit. Ook de bijbehorende waarschuwingen voor gebruikers en de bescherming van het milieu vragen steeds een sterke leesbril en goed licht. Deze informatie is bovendien summier: 'Het product niet in het rioleringsstelsel

terecht laten komen', 'verpakking afvoeren naar een verzamelpunt voor gevaarlijk afval' en 'zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen'. Waarom is deze informatie zo slecht leesbaar? Waarom wordt bij riskante middelen geen informatie verstrekt door de verkoper, zoals bij medicijnen die je haalt bij de apotheek of dierenarts?

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de land- en tuinbouw wordt stevig toegezien. Zowel door controle-diensten als het waterschap. Er zijn monitorings- en maatregelenprogramma's om het aantal normoverschrijdingen terug te dringen, zoals het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Die programma's werken. Hoe zit dat bij het particulier gebruik van middelen?

De Unie van Waterschappen wil dat er geen normoverschrijdingen meer zijn in 2027 en dat emissies naar het water in 2030 nagenoeg niet meer voorkomen. Daarbij wordt geen

onderscheid gemaakt naar gebruiker, aldus de Unie van Waterschappen. Omdat ook particulier gebruik impact heeft op de waterkwaliteit, pleit de organisatie voor strengere regelgeving, betere handhaving en meer bewustwording.

"Wij vragen het Rijk om het beleid en de communicatie te versterken en chemievrije alternatieven te stimuleren", aldus woordvoerder Jurjen Jongepier. De waterschappen zijn daarnaast van plan om meer te gaan meten en de impact van deze stoffen verder te onderzoeken.

We zien dat de land- en tuinbouw het aantal normoverschrijdingen inmiddels fors heeft weten terug te brengen. Dit is in de afgelopen 15 jaar gehalveerd. Daarnaast is een aantal middelen dat persistent is in het milieu, uit de handel gehaald. Voor particulier gebruik is minder aandacht. Dat zien we terug in de statistieken, waar bestrijdingsmiddelen die door particulieren worden gebruikt steeds hogere posities innemen op de Nederlandse probleemstoffenlijst. ■